

UPORABA AVTENTIČNIH STROKOVNIH BESEDIL PRI TUJEM JEZIKU V OKVIRU INŽENIRSKEGA ŠTUDIJA

USE OF AUTHENTIC TECHNICAL TEXTS AT FOREIGN LANGUAGE TEACHING FOR ENGINEERING STUDY

lekt. Tanja Županek, prof. angl. in nem.

Univerza v Mariboru, Fakulteta za strojništvo, Smetanova 17
2000 Maribor

Strokovni članek

UDK 378.014.61:808

Povzetek | Kot je razvidno iz poročila Program for International Student Assessment (Program za mednarodno ocenjevanje študentov) se bralna pismenost znižuje na vseh nivojih študija. Za izboljšanje le-te občasno uvedemo delo s tehniškimi besedili. Takšni članki so primerni za večje kot tudi za manjše skupine študentov in so avtentični. Spodbujajo jezikovne, praktične in kognitivne spretnosti, kreativno razmišljanje, sodelovanje med študenti in timsko delo. Pri delu s članki študentje pridobivajo jezikovno kot tudi strokovno znanje. Pri takšnem pristopu glavno vlogo igra študent, vloga učitelja se spremeni: je bolj opazovalec/poslušalec, ki občasno pomaga. Članke lahko obravnavamo na različne načine in pri tem uporabimo različne strategije. Uporaba avtentičnih materialov je dokaj enostaven in primeren način za izboljšanje ne samo študentovega strokovnega jezika, pač pa tudi priprava študentov za delo v realnih situacijah.

Ključne besede: tuji jezik, inženirski študij, strokovni članek, bralna pismenost, učne strategije, jezikovne kompetence, kontinuirano izobraževanje

Summary | According to the report of Program for International Student Assessment report, reading literacy has become worse at all study levels. In order to improve it occasional work with technical papers can be introduced. Such papers are convenient for bigger as well as for smaller student groups and are authentic. They encourage linguistic, practical and cognitive skills, creative thinking, cooperation among students and productive team work. By working with papers, students gain language and discipline-related knowledge. This kind of approach is student-centred, the role of the language teacher is changed; he/she is more an observer, a listener and a facilitator than a lecturer. The papers can be dealt with in many ways, using different strategies. Applying authentic materials is a relatively easy and convenient way of improving not only your students' discipline-related knowledge and skills but also their confidence in a real situation.

Key words: foreign language, technical paper, reading literacy, teaching strategies, language competences, life-long education

1 • UVOD

Sposobnost komuniciranja v tujih jezikih postaja vedno pomembnejša komponenta človekovih aktivnosti v vseh njegovih

življenjskih obdobjih, pa naj gre za predšolsko obdobje, obdobje osnovnega in srednjega šolstva ter študija, delovnoaktivnega obdobja

ali t. i. tretjega življenjskega obdobja. Slovenija je leta 2004 vstopila v večstomilijonski prostor Evropske unije, v katerem je kot uradni in delovni jezik priznanih 24 jezikov držav članic skupnosti: angleščina, bolgarščina, češčina, danščina, estonščina, finščina, francoščina, grščina, hrvaščina, irščina, italijanščina,

latvijščina, litovščina, madžarščina, malteščina, nemščina, nizozemščina, poljščina, portugalsščina, romunščina, slovaščina, slovenščina, španščina in švedščina. Vendar pa v poslovanju skupnosti prevladujejo angleščina, nemščina in francoščina (poslovanje Evropske komisije) in na tem pomembnem področju si samo z znanjem slovenščine ne moremo kaj dosti pomagati. Zato je danes znanje več tujih jezikov pravzaprav obveznost in ne več prednost, še posebno pri Slovencih, ki zaradi svoje številčne majhnosti na področju jezikov ne predstavljajo omembe vredne uteži v primerjavi z drugimi narodi Evropske unije.

Slovensko gospodarstvo se zaradi vedno bolj poglobljajoče se gospodarske krize doma vse bolj orientira na tuje trge in išče svoje priložnosti v prostoru Evropske unije, pa tudi na drugih kontinentih. Predvsem pango tehnice inženirstva, kot sta npr. gradbeništvo in strojna industrija, ki sta v prefeklosti utrpeli največje izgube delovnih mest, so svoje znanje, dejavnosti in proizvode vedno bolj prisiljene prodajati v tujini in pri tem odlično znanje tujih jezikov pomeni ne samo konkurenčno prednost, ampak omogoča tudi zmanjševanje različnih tveganj, ki jih prinaša tuji trg zaradi svojih specifičnosti. Strokovni pogledi glede različnih pristopov k učenju tujih jezikov so si edini vsaj v tem, da je treba aktivno učenje, po možnosti več tujih jezikov hkrati, začeti v čim zgodnejšem obdobju. Slovenija na tem področju še vedno nima razdelane osnovne strategije poučevanja tujih jezikov, saj nenehno spreminja obveznosti glede obvezne in neobvezne edukacije tujih jezikov, od osnovnega šolstva do univerzitetnega izobraževanja. Kot sem že navedla, je odlično znanje vsaj dveh tujih jezikov še posebno pomembno pri tehničnem inženirstvu. Pri bralnih sposobnostih in pismenosti inženirska stroka tradicionalno zaostaja za družboslovno

izobraženo populacijo že pri znanju maternega jezika, pri znanju tujih jezikov pa je ta razkorak še večji. Kako ga zmanjšati?

Izhajamo iz nekaterih edukativno-primerjalnih analiz uspešnosti izobraževalnih sistemov v Evropski uniji in svetu. Raziskave (PISA, 2009) kažejo, da so naši srednješolci po uspešnosti pri znanju naravoslovnih predmetov pristali šele na 31. mestu. Sicer je za Slovenijo še kar nekaj evropskih držav (npr. Avstrija, Španija, Grčija), a to nas ne more in ne sme tolažiti. Najbolje so se odrezale azijske države in Finska, ki niso najboljše samo pri naravoslovnih predmetih, ampak tudi pri bralni pismenosti. Gre zgolj za naključje ali med tema dvema merljivima parametroma obstaja kakšna medsebojna povezava? Že učitelji v osnovni šoli ugotavljajo, da je večkrat razlog za nepravilno rešeno nalogo iz matematike ali fizike nerazumevanje navodil, kar pomeni, da je vzroke za to torej treba iskati v slabi bralni pismenosti. Isti problem opažajo učitelji v srednji šoli, nadaljuje pa se tudi na višjih ravneh izobraževanja. V kolikor se ta problem ne odpravi v izobraževalnem procesu, se seveda prenese v delovno aktivno obdobje, kjer pa so njegove posledice lahko mnogo usodnejše, kot je samo nerešena matematična naloga. Kako je na naraščanje investicijske vrednosti projekta TEŠ 6 vplivalo nerazumevanje pogodbenega besedila zaradi slabega znanja angleškega jezika slovenskega podpisnika pogodbe med naročnikom in izvajalcem del, smo lahko spremljali v slovenskih medijih.

Zato je zelo pomemben pravočasen in učinkovit pristop k odpravi slabe bralne pismenosti, kar je še posebno pomembno pri učenju tujih jezikov, saj je bralna pismenost neposredno povezana z govorno sposobnostjo ljudi. Rezultati kažejo, da interes za branje v maternem jeziku, ki si ga človek pridobi v otroštvu, s starostjo pada (Munda, 2010).

Že prehod otrok v višje razrede osnovne šole pokaže znižanje nivoja njihovih bralnih navad. Še bolj se to odraža pri učenju tujih jezikov. Mladi preprosto premalo berejo, saj so navajeni na druge medije, predvsem na internet, kjer informacije dobijo hitro in brez napora. Vemo pa, da je pri študiju treba poseči tudi po pisnih virih. Ali lahko predavanja in vaje iz tujega strokovnega jezika pomagajo izboljšati stanje bralne pismenosti? Dejstvo je, da tuji strokovni jezik na fakultetah, kot so tehniške, lahko dosti pripomore k njenemu razvijanju in nadgrajevanju. Sicer je v novih bolonjskih programih predvsem na prvostopenjskem univerzitetnem študiju predvideno precej manj kontaktnih ur pri tujem strokovnem jeziku, a vendar še vedno obstajajo poti k izboljšanju takšnega stanja. Eden od učinkovitih načinov za doseganje tega cilja je delo s strokovnimi članki v tujem strokovnem jeziku, tako v edukativnem kot tudi delovnoaktivnem obdobju. Pisanje strokovnih člankov je seveda eno močnejših izraznih orodij tehnične inteligence, saj z njimi učinkovito predstavljajo svoje dosežke v maternem ali tujem jeziku, kar pa že presega mejo poljudnega vsebinskega razumevanja vsebine članka. Zato je treba učnim procesom opismenjevanja pri študiju tehničnega inženirstva posvečati veliko časa in stremeti k uvajanju čim sodobnejših metod poučevanja, kamor prav gotovo spada delo s strokovnimi članki, in to že v začetni fazi študija. S tem bo prehod s študijskega nivoja bralne pismenosti na profesionalni nivo, ki ga od inženirjev zahtevajo delovne aktivnosti, mnogo lažji.

Po zaključenem šolanju je treba poskrbeti za kontinuiteto izobraževanja tudi na področju tujega jezika, ker se z razvojem posamezne inženirske stroke razvija in spreminja tudi jezik. Pojavljajo se nove besede in besedne zveze, že znani izrazi pa dobivajo nove pomene.

na svoja vprašanja. Informativnost je pri krajših člankih običajno višja kot pri daljših in je odvisna od jezikovne in strokovne kompetence bralca. K tem komunikativnim pogojem sodi tudi situacijsko okolje, v katerem se posreduje in usvaja strokovno jezikovno izražanje. Strokovnih tekstov ne gre obravnavati posamično, saj kažejo številne povezave z drugimi besedili, ki so bodisi strokovno ali jezikovno povezani z obravnavanim. Za bodoče inženirje so najprimernejši strokovni članki s področja tehnike, tehnologije, naravoslovja in aplikativnih znanosti. Skozi te vsebine si študent najbolj zapomni posamezne besedne vzorce v tujem

2 • STROKOVNI ČLANKI

Poglejmo najprej definicijo strokovnih člankov: članki so neliterarna besedila in tvorijo del neodvisnih publikacij, kot so časopisi in revije, obravnavajo pa točno določeno področje oziroma temo (politika, znanost, umetnost ...). Strokovni članki morajo imeti naslednje lastnosti (Roelcke, 2010):

- intencionalnost,
- akceptabilnost,
- informativnost,

- situacionalnost,
- intertekstualnost.

Intencionalnost temelji na usmerjenosti člankov k določenemu cilju v okviru komunikacije znotraj določenega obsega strokovnega delovanja. Strokovni članek naj torej posreduje določeno znanje oziroma kompetence. Akceptabilnost temelji na predpostavki, da članek prepoznamo kot strokovnega in da bomo dobili določene informacije oziroma odgovore

strokovnem jeziku, ki jih bo kasneje lahko uporabljal tudi pri svojem strokovnem delu.

Zakaj strokovni članki?

Jezik je živ organizem in se dokaj hitro spreminja, pojavljajo se nove besedne zveze, nekatere pa izginjajo. Ob hitrem prilivu novih besed oziroma idiomov klasični učbeniki hitro zastarajo, članki pa so avtentično gradivo, ki je vsebinsko aktualno. Z njimi je motivacija za učenje večja, zato jezikovne zmožnosti uspešneje razvijamo. Bralna pismenost ozi-

roma sposobnost razumevanja prebranega v procesu izobraževanja je zelo pomembna, saj se večina informacij prenaša s pisnim gradivom (tiskanim v knjigah ali v elektronski oziroma računalniški obliki). (Rukavina, 1996) poroča o tem, da približno tretjino variance v šolskem uspehu posameznika določa ravno njegova raven oziroma sposobnost razumevanja pri branju besedil. Članki vsebujejo veliko vrst besedil in jezikovnega sloga, ki ga ne moremo najti v učbenikih. Lahko tudi spodbujajo branje, saj vsebujejo teme, ki

so študentom zanimive, sploh še, če jim damo možnost, da jih sami izberejo. Strokovni članek lahko vključimo v učni proces oziroma v vaje, kadar si želimo vnesti nekaj svežega, trenutno aktualnega, primernega za diskusijo ali samo kot zanimivo informacijo, ki osvetljuje trenutne znanstvene dosežke. V podjetjih je priporočljivo biti naročen na tuje strokovne časopise, kjer lahko zaposleni sledijo novim dosežkom na strokovnem področju in hkrati izboljšujejo razumevanje tujega jezika, saj v teh gradivih najdemo res nov, aktualen jezik.

3 • UPORABA STROKOVNIH ČLANKOV PRI USVAJANJU TUJEGA STROKOVNEGA JEZIKA

Kako izbrati primeren članek?

Članke lahko izbramo glede na vsebino, dolžino, na število študentov, število kontaktnih ur in predznanje. Pri izobraževanju zaposlenih v podjetju pa je izbira odvisna predvsem od strokovnega področja, na katerem podjetje deluje. Odločimo se za novejšo strokovno in poljudnoznanstveno članke iz revij, dnevnega časopisja ali z interneta. Lektor lahko izbere krajše ali daljše članke po lastni presoji glede na skupino, s katero dela. Delo s članki je primerno tako za manjše kot za veliko število študentov, saj lahko vsak aktivno sodeluje. Če imamo na razpolago malo število ur, lahko le del časa uporabimo za delo s člankom. Da bi lahko aktivno sodelovali pri delu, morajo študentje aktivno obvladati srednješolsko znanje tujega (splošnega) jezika, najmanj na ravni B2. Pomembna je tudi aktivna povezava s strokovnim znanjem v slovenskem jeziku. Ta pripomore k premoščanju neznanja in olajša vstop v obravnavano temo.

Delo s strokovnimi članki

Ali je dovolj, da lektor prinese članke v predavalnico, jih razdeli udeležencem izobraževanja, ti jih pa samo preberejo? Seveda ne. Lektor lahko članek izbere po lastni presoji ali pa se posvetuje s strokovnjaki z določenih področij (npr. novi materiali, varstvo okolja, pasivna gradnja ...). Idealno bi bilo sodelovanje učitelja tujega jezika in učitelja stroke pri predavanjih (team teaching) že v času študija, saj bi tako dosegli optimalno korelacijo med stroko in jezikom.

Za lažje razumevanje strokovnega besedila oziroma teme lahko poskrbimo tako, da aktiviramo že obstoječe znanje slušateljev z metodami, kot

so brainstorming, mind-mapping, razgovori o temi, simulacije. Lahko tudi pripravimo ustrezne vaje z odgovarjajočim besediščem, primernimi slovničnimi strukturami in izpostavimo strokovne termine. (Pauk, 2005) meni, da je pri učenju najtežje ločiti med bistvenimi in manj pomembnimi idejami ter si zapomniti informacije, ki so pomembne. V poslovnem svetu je primerno in jedrnatno pisno in ustno izražanje bistvenega pomena za uspešno poslovanje. Sledi nekaj primerov, kako lahko članek obravnavamo pri poučevanju tujega jezika.

A) Individualno delo

Isti članek razdelimo vsem slušateljem z navodilom, da ga preletijo in napišejo glavno temo, o kateri se na kratko pogovorimo. Potem članek pazljivo preberejo še enkrat in izpišejo:

- prvo podrobnost,
- drugo podrobnost,
- tretjo podrobnost.

Upoštevamo vse podrobnosti in jih med seboj primerjamo.

B) Delo v parih (dva poljubna kratka članka za vsak par)

Vsak slušatelj v paru dobi svoj članek, ga prebere in iz njega izpiše tri strokovne termine, ki se mu zdijo najpomembnejši, in jih preveri ob pomoči slovarja. Nato pove sosedu naslov in kratko vsebino svojega članka. Poslušalec mu lahko zastavi nekaj vprašanj, potem vlogi zamenjata. Eden od slušateljev (ali učitelj) napiše na tablo vse strokovne besede, ki so mu jih posredovali kolegi. Neznane termine razložimo, na koncu slušatelj tvori stavke z novim besediščem.

C) Skupinsko delo (en daljši članek za vsako skupino)

Vsaka skupina dobi svoj članek, ki se razlikuje od članek preostalih skupin in je razrezan na toliko smiselnih delov, kot je slušatelj. Vsak prebere svoj del in na list napiše strokovne termine, ki so se pojavili v njegovem tekstu. Drugim pove vsebino svojega odlomka. Na koncu se slušatelji dogovorijo za vrstni red odlomkov in napišejo glavne točke za kratko obnovo. Eden od slušateljev poroča preostlim skupinam.

D) Skupinsko delo z miselnimi vzorci – mind-mapping

Vsaka skupina dobi drugačen strokovni članek, ki ga preberejo vsi v skupini (število skupin mora ustrezati številu slušateljev v skupini, npr. če je skupin pet, mora biti v vsaki pet slušatelj). Na sredino večjega lista papirja napišejo naslov članka, okoli pa glavne iztočnice. V vsaki skupini naj ima vsak slušatelj svojo črko (v skupini petih torej od A do E); vsi, ki imajo črko A, se zberejo okoli prve mize, vsi B-ji okoli druge itd. Slušatelj, ki iz iztočnic prepozna svoj članek, le-tega predstavi drugim (pove kratko vsebino). Potem se presedejo k naslednji mizi, kjer članek predstavi naslednji slušatelj. Glede na čas, ki ga imamo na razpolago, lahko predstavijo svoj članek vsi ali pa samo nekateri.

E) Skupinsko delo z oglasnimi sporočili

Slušateljem razdelimo reklamna besedila s fotografijami, ki jih naberemo iz raznih revij in časopisov. Če se da, izberemo besedila, iz katerih bo treba uporabiti nekaj več strokovnih terminov. Vsak v skupini (trije do štirje slušatelji) dobi svoje besedilo, ki opisuje določen izdelek. Predstavljajo si, da delajo v oglaševalni agenciji in morajo predstaviti svoj izdelek drugim članom v skupini. Na koncu se morajo odločiti, katero oglasno sporočilo

najbolje doseže svoj namen in pritegne morebitnega kupca. Za najslabše oglase na novo napišejo tekst.

Za izobraževanje zaposlenih v podjetjih lahko namesto oglasnih sporočil uporabljamo realne primere, kot na primer predstavitev novih izdelkov potencialnim kupcem.

F) Razdelitev v dve skupini (pro/contra)

Slušateljem razdelimo isti članek, ki naj ga večkrat preberejo in zavzamejo stališče do obravnavane teme. Nato se odločijo, kateri skupini se bodo priključili, ali tisti, ki poudarja prednosti obravnavane teme, ali pa bodo zagovarjali nasprotno stališče. Tako formiranim skupinam pustimo nekaj časa, da slušatelji zapišejo glavne oporne točke

in določijo predstavnika skupine, ki bo zagovarjal stališča svoje skupine, pri čemer lahko nastane živahna interakcija. Praktičen primer pri učenju zaposlenih v podjetju je npr. reševanje reklamacije ali zagovarjanje različnih stališč pri izbiri nove investicije ali pri uvedbi novega izdelka.

Pri naslednjih predavanjih poročajo o prebranjem in tako predstavijo članke drugim študentom, ki imajo možnost, da študentu postavijo še vprašanje v povezavi s člankom.

Kdaj umestimo strokovni članek v učni proces?

Pri poučevanju tujega jezika imamo opraviti s slušatelji, ki imajo zelo različno predznanje

glede na zaključeno stopnjo izobrazbe in lasten interes. Naš učni cilj je predvsem usvojitev strokovne terminologije, saj gre za poučevanje tujega jezika stroke. Zaradi tega začnemo z osnovnim besediščem stroke, pri čemer ne pozabimo poudariti nekaterih specifičnosti strukture tehniških besedil (npr. pogostejša uporaba pasiva v angleškem in nemškem jeziku v primerjavi s slovenskim). Šele ko smo usvojili in utrdili osnovno strokovno terminologijo oziroma njene strukture in ko že bolje poznamo sposobnosti naših slušateljev, lahko začnemo delati s članki.

4 • PREDNOSTI STROKOVNIH ČLANKOV

Delo s članki pri predavanjih oziroma vajah iz tujega jezika stroke sodi k aktivnemu učenju, aktivno učenje pa je praktično in vključujoče. Lastna dejavnost in avtonomno učenje so ravno pri usvajanju tujega strokovnega jezika dejavniki, ki jih ne gre zanemariti in ki spodbujajo motivacijo in samostojnost slušateljev.

Branje članka v skupini pomeni sodelovanje z drugimi slušatelji. Kot član skupine posameznik razvija in si deli skupen cilj, prispeva k razumevanju problema, išče rešitve in odgovore. Vsakdo šteje, ima svojo vlogo, nihče ni izključen, posameznik je odvisen od drugih članov skupine in oni so odvisni od njega. Eden drugemu lahko pomagajo, s čimer se krepi tudi sociološki vidik pripadnosti skupini. Na ta način se poglobljajo medosebni odnosi med slušatelji (Jurkovič, 2006). Jezikovno šibkejši se na ta način znebijo nepotrebne strahu pred nastopanjem in izražanjem svojega mnenja v tujem jeziku. Učitelj naj slušatelja ne sili k izražanju, bolje, da se sam prijavi k besedi, ko se čuti dovolj sposobnega.

S članki lahko uporabimo različne učne strategije, ki jih prilagodimo aktualnim skupinam slušateljev z ozirom na predznanje, motivacijo in sposobnosti. Strategije naj bodo čim bolj usmerjene k spodbujanju slušateljevega

kreativnega razmišljanja, da jih lahko aplicira v resničnih situacijah. Te strategije so na primer:

- a) hitro preleteti besedilo, kadar iščemo samo določene informacije (vrednosti, odstotke ipd.),
- b) povzeti glavno problematiko,
- c) natančno prebrati besedilo in izpostaviti posebnosti,
- d) poudariti in označiti bistvene podatke,
- e) izpisovati dognanja,
- f) napraviti miselni vzorec,
- g) postaviti ustrezna vprašanja.

S članki razvijamo bralno razumevanje, če jim dodamo ustrezne vaje. Te so lahko:

- a) vprašanja in kratki odgovori,
- b) izberi odgovor pravilno/neppravilno,
- c) multiple-choice odgovori,
- d) daljši odgovori,
- e) tabele,
- f) prevod,
- g) urejanje po zaporedju odlomkov,
- h) primerjava strokovnih terminov v tujem in maternem jeziku,
- i) povezava strokovnih besed s pomenom.

Naloge, ki so strokovno, vsebinsko in intelektualno primerne, ciljajo na recepcijo in produkcijo oziroma reprodukcijo in tako vodijo

k samostojni jezikovni dejavnosti (pisanje, govorjenje).

Kadar imajo slušatelji pred seboj list s člankom, ima to določene prednosti. Tako lahko sami določajo tempo dela s člankom (kako hitro bodo vaje reševali in po kakšnem vrstnem redu, koliko časa bodo porabili za analizo besedila in kolikokrat se bodo vrnili na isto mesto v besedilu). Ta način dela omogoča tudi določeno mero anonimnosti, saj slušatelji ne izpostavljajo svojih napak ali neznanja pred drugimi, hkrati pa mora vsak udeleženec aktivno sodelovati.

Delo s članki pri predavanjih in vajah omogoča interdisciplinarni pristop, saj so slušatelji bolj obveščeni o dosežkih na področju njihove stroke, torej imajo članki tudi izredno izobraževalno vrednost in tako zagotavljajo korelacijo s strokovnimi predmeti. Poleg lingvističnih spretnosti poskrbimo tako tudi za razvoj praktičnih oziroma kognitivnih spretnosti.

Namen člankov pa ni samo usvajanje besedišča in razvijanje bralne zmožnosti, članki so izvrstna iztočnica za govor. Z njihovo pomočjo lahko razvijamo govorne sposobnosti slušateljev in jih korak za korakom pripravljamo na daljše ustne predstavitve, kot so na primer predstavitve lastne seminarske naloge, raziskovalne naloge, izsledkov raziskav, predstavitve diplomske naloge v času študija ali kasneje na delovnem mestu pri predstavitvi določenega izdelka, programa ali svojega dela.

5 • SLABOSTI STROKOVNIH ČLANKOV

Kljub vsem zgoraj naštetim prednostim pa obstaja pri delu s članki nekaj slabosti. Tako imajo na primer jezikovno šibkejši slušatelji težave pri razumevanju. V člankih se pojavlja veliko kratic in novih pojmov, ki jih ne

poznajo, material pa hitro zastara. Kadar delamo z veliko skupino, moramo misliti na to, da bo učni proces občasno moten, saj ne moremo govoriti o popolni tišini, pa tudi vsi sodelujoči niso enako motivirani. Eden

najstarejših angleških pregovorov pravi, da lahko osla pripelješ k vodi, vendar ga ne moreš prisiliti, da bi jo pil.

Delo s članki dostikrat omogoča, da se bolj iznajdljivi in manj motivirani lahko »skrivajo« in ne sodelujejo. Pri jezikovno šibkejših in karakterni bolj zadržanih slušateljih lahko opazimo tudi strah pred nastopanjem oziroma izpostavljanjem pred sodelavci.

6 • UGOTOVITVE

S članki učinkovito razvijamo jezikovne kompetence tako v času študija kot pri izobraževanju zaposlenih. Takšen način dela pomaga izboljšati ustno in pisno izražanje v tujem jeziku v stroki in pri vsakdanjem pogovoru.

Seveda pa se vloga predavatelja v tem procesu spreminja, saj ni več v središču učnega procesa, ampak postane le opazovalec, poslušalec, ki občasno pomaga z razlago, če jo slušatelji potrebujejo. S tem pa tudi nauči slušatelje, da se v podobnih situacijah znajdejo sami. S tem v zvezi velja omeniti citat Ralpa Walda Emersona: »The best service one person can render another person is to help him help himself.«

Predavatelji naj za delo izberejo takšne članke, ki so v realnem odnosu do stroke in njene vsebine. Članki morajo slušatelje usposobiti, da razumejo tipične oblike besedil, ki

so značilne za jezik stroke. Avtentična nepredelana besedila izkazujejo vse strukturne značilnosti strokovnega jezika. Zanimivo besedilo omogoča nešteto možnosti predelav in prilagoditev. Uporabimo ga lahko kot vir novih, neznanih samostalnikov, glagolov, pa tudi kolokacij in slovničnih struktur. Poleg tega članki niso nujno vezani samo na zgoraj našteje vaje oziroma strategije, ampak lahko z njihovo pomočjo razvijemo debato ali pa jih uporabimo kot izhodišče za kreativno pisanje v tujem jeziku. Isti članek lahko uporabimo v različnih okoliščinah, če so naloge različne. Utrjevanje besedišča je zelo pomembno, saj so znanstvene raziskave pokazale, da smo se v 60 minutah sposobni naučiti osem do dvanajst novih besed, ki pa jih moramo v povprečju še najmanj sedemkrat slišati, da preidejo v naš dolgotrajni spomin. Za pre-

davanja oziroma vaje so avtentična pisna besedila za določeno stroko lahko dosegljiva in jih je mogoče hitro posodobiti, dodati nove informacije, spremeniti podatke, hkrati pa so lahko koristna in tudi prijetna popestritev učnega procesa.

Zgoraj opisano velja tako za študente tehniških ved kakor tudi za permanentno izobraževanje zaposlenih v podjetjih. Kontinuirano izpopolnjevanje spretnosti tujega jezika je nujno, saj sicer kmalu pozabimo naučeno. V ta namen naj bi podjetja organizirala jezikovne tečaje, na katerih bi bila udeležba obvezna, vsaj za vodilne oziroma za tiste, ki odločajo o politiki podjetja. Prav tako je priporočljivo naročiti se na tujo strokovno literaturo in se občasno udeležiti izobraževanja v tujini. Izkušnje z izrednimi študenti, tistimi, ki so že v delovnem procesu, kažejo, da se šele zdaj zavedajo pomena tujih jezikov v poslovnem svetu. Sicer pa velja, da obvladovanje določenega nivoja jezika kaže tudi na družbeni status govorca.

7 • SKLEP

Za uspešnost pri vsakem študiju, kot v poslovnem svetu, je prav gotovo zelo pomembna bralna pismenost, ta pa glede na raziskave upada. Pri slabši bralni pismenosti je na vseh ravneh izobraževanja tudi učenje oteženo in daje slabše rezultate. Da bi izboljšali bralno pismenost, lahko pri poučevanju tujega jezika stroke uvedemo delo s članki. Članki vsebujejo teme, ki so slušateljem zanimive in tako spodbujajo branje. So avtentično gradivo in so dostikrat v primerjavi z učbeniki aktualnejši, saj se stroka oziroma znanost hitro razvijata. Članki so primerni za delo z večjimi kot z manjšimi skupinami udeležencev. V prispevku navajam nekaj primerov uporabe člankov pri predavanjih oziroma vajah iz tujega strokovnega jezika: individualno delo, delo v parih in

skupinsko delo, ki jih lahko uporabimo tudi pri izobraževanju zaposlenih v podjetjih. Delo s članki ne razvija samo jezikovnih kompetenc, ampak ima tudi sociološki vidik, saj spodbuja sodelovanje med udeleženci učnega procesa, kadar ti delajo v skupinah. Učitelj se odloči za najprimernejšo strategijo pri obravnavi besedila oziroma kombinacijo le-teh. Bralno razumevanje utrjujemo z izborom ustreznih vaj, na primer: vprašanja in kratki odgovori, multiple-choice odgovori, prevod itd. Tematika besedil je tudi izvrstna iztočnica za govor. Pri takšnem delu pa se lahko zgodi, da bodisi zaradi prevelike skupine slušateljev ali zaradi dejstva, da jezikovno šibkejši jezikovnim aktivnostim težje sledijo, ne dosegamo optimalnih rezultatov. Vloga učitelja pri delu s članki ni več klasična ex cathedra, ta ni več v središču

učnega procesa, ampak postane opazovalec oziroma poslušalec. Vsebine člankov naj bodo v realnem odnosu do stroke in njene vsebine. Članki morajo slušatelje usposobiti za razumevanje besedil, ki so značilna za jezik stroke, in jih pripraviti na to, da znanje praktično uporabijo v podobnih situacijah. Avtentična nepredelana besedila izkazujejo vse strukturne značilnosti strokovnega jezika. Zanimivo besedilo omogoča veliko možnosti predelav in prilagoditev. Uporabimo ga lahko kot vir novih, neznanih samostalnikov, glagolov, kolokacij in slovničnih struktur. Poleg tega članki niso nujno vezani samo na vaje oziroma strategije, ki jih navajam v prispevku, z njihovo pomočjo lahko razvijemo debato ali jih uporabimo kot izhodišče za strokovno pisanje v tujem jeziku: povpraševanja, ponudbe, življenjepisi, pogodbe ... Avtentična pisna besedila za določeno stroko so lahko dosegljiva in jih je mogoče hitro posodobiti, dodati nove informacije, spremeniti podatke.

8 • LITERATURA

- Cvetek, S., Teorija kaosa in tujejezikovno poučevanje, Didactica Slovenica, Pedagoška obzorja, letnik 26, 2011.
- Jurković, V., Vocabulary Learning Strategies in an ESP Context, povzeto po: http://www.sdutsj.edus.si/ScriptaManent/2006_1/Jurkovic.html, 8. 1. 2011.
- Munda, K., Bralne navade učencev tretjega triletja v občini Ormož, Diplomsko delo, 2010.
- Pauk, W., How to Study in College, Cornell University, Emeritus, eighth edition, 2005.
- PISA, 2009, Results Student Performance in Reading, Mathematics and Science, Executive Summary, povzeto po: <http://www.oecd.org/dataoecd/54/12/46643496.pdf> (28.2.2011) in http://www.pei.si/UserFilesUpload/file/raziskovalna_dejavnost/PISA/PISA2009/PISA2009_prviRezultati.pdf, 28. 2. 2011.
- Roelke, T., Fachsprachen, Berlin, Erich Schmidt Verlag, 2010.
- Rukavina, I., Daneman, M., Acquiring knowledge about competing scientific theories from text, Journal of Educational Psychology, Vol 88(2), 272–287, Jun 1996.

Priložnosti slovenskega gospodarstva z razvojem projektnega menedžmenta v občinah in energetiki

Hotel Habakuk, Maribor, 20-21 maj 2014

ZPM – Slovensko združenje za projektni menedžment

vabi na **Projektni forum 2014**, ki bo potekal

v Hotelu Habakuk v Mariboru, 20. in 21. maja 2014 pod naslovom

Priložnosti slovenskega gospodarstva z razvojem projektnega menedžmenta v občinah in energetiki

Več informacij o prireditvi najdete na spletni strani Projektne foruma 2014: <http://www.zpm-forum.si/> in na spletni strani ZPM: <http://sl.zpm-si.com/>

Rok za oddajo naslova prispevka in povzetka je **15. marec 2014**. Dodatne informacije dobite na naslovih: info@zpm-si.com, dr. Igor Vrečko (igor.vrecko@uni-mb.si), telefon (031 643 655) in mag. Matjaž Madžarac (Matjaz.Madzarac@gmail.com, 031 314 084).